

VÝNOS A KVALITA SLADOVNICKÉHO JEČMENE PO APLIKACI RŮZNÝCH FOREM SÍRY

Petr BABIÁNEK, Pavel RYANT, Petra VAVROUŠOVÁ

Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně

Úvod

Dříve bylo součástí průmyslových hnojiv značné množství síry obsahujícího balastu, avšak s jejich stále modernější technologií výroby dochází k eliminaci této složky hnojiva a tím i poklesu vstupů síry do životního prostředí. Jednou z možností jak dodat chybějící síru do půdy je používání tradičního

dusíkatého hnojiva obsahující síru - síranu amonného. Dalším zajímavým zdrojem síry pro agroekosystém by mohlo být využití elementární síry, vznikající jako odpadní produkt při odsíření pohonných hmot při rafinaci ropy, ke hnojení zemědělských plodin.

Metodika

Problematika výživy ječmene sírou byla řešena formou maloparcelkového polního pokusu v pokusné stanici ŠZP Žabčice po třech různých předplodinách – pšenice se zaorávkou slámy, cukrovka se zaorávkou chrástu a kukuřice rovněž se zaorávkou slámy. Pokus byl založen v agrotechnické lhůtě, a to 11. března 2008 vysetím odrůd Jersey a Sebastian a aplikací hnojiv s jejich následným zavláčením. Síran amonný byl zapraven do půdy v dávce 191,5 kg/ha, což odpovídá 40 kg dusíku a 45,6 kg síry na hektar. Elementární síra (Bochemie) byla aplikována v dávce 46,5 kg/ha, což odpovídá rovněž dávce 45,6 kg síry na hektar. Na stej-

nou hladinu dusíku, jako varianty se síranem, byly varianty s elementární sírou dorovnaný močovinou v dávce 87 kg/ha. V průběhu vegetace byl třemi odběry rostlin (v DC 23, 31 a 57) monitorován výživný stav porostu. Po sklizni pokusu byl zjišťován výnos zrna, fyzikální vlastnosti zrna (podíl plných zrn >2,5 mm, hmotnost tisíce zrn a objemová hmotnost), obsah dusíkatých látek a škrobu. Naměřená data byla statisticky zhodnocena s využitím softwaru STATISTICA version 8.0 s následným testováním Tuckeyovým testem významnosti rozdílů.

Výsledky

Výnos a kvalitativní parametry sklizeného zrna ječmene po předplodině pšenici jsou statisticky zhodnoceny v tabulce 1. Výnosy zrna byly u obou variant hnojení odrůdy Jersey poměrně vyrovnané, u odrůdy Sebastian však došlo po aplikaci elementární síry ke statisticky průkaznému zvýšení výnosu, a to průměrně o 0,54 t/ha, oproti hnojení síranem amonným. U obsahu dusíkatých látek a škrobu lze pozorovat určitý pozitivní vliv elementární síry, oproti síranu, avšak rozdíly zjištěných hodnot nebyly statisticky průkazné. Na objemovou hmotnost naopak nejlépe působilo hnojení odrůdy Sebastian síranem amonným, kte-

ré bylo statisticky průkazně vyšší oproti oběma variantám hnojení odrůdy Jersey. Zároveň byla zjištěna i statisticky vyšší objemová hmotnost zrna u varianty s aplikací elementární síry k ječmeni odrůdy Sebastian oproti elementární síře hnojené k odrůdě Jersey. V případě hmotnosti tisíce zrn převládl vliv odrůdy nad hnojením. Podíl plných zrn (nad 2,5 mm) byl v rámci odrůdy Jersey statisticky průkazně navýšen u varianty s aplikací síranu oproti hnojení elementární sírou, přesto nejvyšších hodnot PPZ bylo dosaženo u obou variant hnojení odrůdy Sebastian, což může být z části rovněž odrůdovou záležitostí.

Tab. 1: Výnos a kvalitativní parametry zrna ječmene pěstovaného po pšenici

Předplodina	Odrůda	Forma síry	Opak.	Výnos zrna (t/ha)	Obsah N-látek (%)	Objemová hmotnost (kg/hl)	Obsah škrobu (%)	HTZ (g)	PPZ (%)						
pšenice	Jersey	síranová	12	8,04	ab	11,66	a	66,02	ab	62,73	a	40,87	a	82,87	b
		elementární	12	8,00	ab	12,18	a	65,46	a	62,98	a	39,93	a	79,45	a
	Sebastian	síranová	12	7,90	a	11,96	a	66,88	c	63,69	a	42,86	b	88,89	c
		elementární	12	8,44	b	12,73	a	66,75	bc	63,79	a	42,72	b	87,95	c

U ječmene pěstovaného po cukrovce (tab. 2) elementární síra mírně a statisticky neprůkazně zvýšila, oproti síranové síře v síranu amonném, výnos zrna, a to o 0,11 t/ha u odrůdy Jersey a o 0,03 t/ha u odrůdy Sebastian. Při zhodnocení obsahu N-látek a škrobu lze sledovat jistý vliv hnojení sírou, avšak rozdílly jednotlivých

vých hodnot daných variant rovněž nejsou statisticky průkazné. Objemová hmotnost, hmotnost tisíce zrn a podíl plných zrn byl ve většině případů vyšší u variant hnojených síranem amonným, oproti aplikaci elementární síry, přesto statisticky průkazný rozdíl hodnot byl zjištěn pouze mezi odrůdami.

Tab. 2: Výnos a kvalitativní parametry zrna ječmene pěstovaného po cukrovce

Předplodina	Odrůda	Forma síry	Opak.	Výnos zrna (t/ha)	Obsah N-látek (%)	Objemová hmotnost (kg/hl)	Obsah škrobu (%)	HTZ (g)	PPZ (%)
cukrovka	Jersey	síranová	12	8,00 a	11,22 a	65,61 a	63,99 a	40,24 a	81,27 a
		elementární	12	8,11 a	11,34 a	65,29 a	63,72 a	40,08 a	80,59 a
	Sebastian	síranová	12	8,05 a	10,64 a	67,06 b	64,63 a	44,32 b	90,76 b
		elementární	12	8,08 a	10,41 a	67,01 b	64,56 a	43,80 b	90,18 b

Po předplodině kukuřici (tab. 3) se nejlépe jevila, z hlediska výnosu zrna sklizeného ječmene, varianta hnojení elementární sírou k odrůdě Sebastian, která byla statisticky průkazně vyšší, průměrně o 0,88 t/ha, než varianta se síranem amonným u odrůdy Jersey. Podobné tendence lze pozorovat i u objemové hmotnosti zrna. V případě N-látek nebyly zjištěny u jednotlivých variant výrazné rozdíly naměřených hodnot, přesto bylo možné pozorovat mírné zvýšení obsahu N-látek po hnojení síranovou formou síry. Procentuální obsah škrobu byl mírně navýšen u odrůdy Jersey s hnojením elementární sírou oproti síranové aplikaci v rámci této odrůdy, avšak významnější vliv na tento

faktor kvality zrna sladovnického ječmene měla spíše odrůda než samotné hnojení. Nejvyšší hmotnosti tisíce zrn dosáhla varianta se síranem amonným u odrůdy Sebastian, přičemž byla statisticky průkazně vyšší než síranová varianta u odrůdy Jersey, což může být také zapříčiněno rozdílným genetickým potenciálem daných odrůd ječmene využít aplikovanou síru. Nejvyšší podíl plných zrn vykazovala rovněž varianta hnojená síranem amonným k Sebastianu, naopak nejnižší PPZ měla varianta s elementární sírou odrůdy Jersey, která byla statisticky průkazně nižší než obě varianty hnojení odrůdy Sebastian.

Tab. 3: Výnos a kvalitativní parametry zrna ječmene pěstovaného po kukuřici

Předplodina	Odrůda	Forma síry	Opak.	Výnos zrna (t/ha)	Obsah N-látek (%)	Objemová hmotnost (kg/hl)	Obsah škrobu (%)	HTZ (g)	PPZ (%)
kukuřice	Jersey	síranová	12	6,43 a	10,06 a	67,01 a	64,51 a	44,12 a	89,27 ab
		elementární	12	6,66 ab	9,78 a	67,36 ab	65,10 ab	44,48 ab	88,66 a
	Sebastian	síranová	12	6,83 ab	9,70 a	67,46 ab	65,67 b	45,74 b	92,27 c
		elementární	12	7,31 b	9,68 a	67,76 b	65,51 b	45,58 ab	91,64 bc

Závěr

Elementární síra s močovinou aplikovaná k ječmeni odrůdy Sebastian, pěstovaného po pšenici, statisticky významně zvýšila, oproti hnojení síranem amonným, výnos zrna, a to v průměru o 0,54 t/ha. Pozitivně působila elementární síra s močovinou i na výnos ječmene po cukrovce a

kukuřici. Na obsah dusíkatých látek, obsah škrobu, objemovou hmotnost a hmotnost tisíce zrn nemělo hnojení různou formou síry jednoznačný vliv. Na podíl plných zrn (nad 2,5 mm) měla kladný vliv naopak síranová síra v síranu amonném.

Kontaktní adresa

Ing. Petr Babiánek, Ústav agrochemie, půdoznalství, mikrobiologie a výživy rostlin (AF), Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, xbabiane@node.mendelu.cz, tel. +420 545 133 192

Tento příspěvek vznikl za finančního přispění výzkumného centra pro studium obsahových látek ječmene a chmele č. 1M0570.